

KAPITOLA 4

Další cesty k získání informací

Do této chvíle jsme se bavili převážně o vyhledávání konkrétních stránek pomocí Googlu, přesněji o službě zvané Vyhledávání (vyhledávání jednotlivých stránek v rámci Internetu). Ukázali jsme si jednak základy práce s Googlem, pokročile vyhledávání pomocí logických operátorů nebo speciálních syntaxí a také pomocí formuláře pro rozšířené vyhledávání. Několikrát jsem také zmínil další služby Googlu. Byly jimi třeba Adresář, Skupiny atd. Právě těmito dalšími službami se budeme zabývat v této a v následujících kapitolách.

Na závěr této kapitoly (a také v některých dalších) si ukážeme i služby, které nebudou dostupné v českém jazyce. Obecně nicméně platí, že klidně za měsíc či dva se některé z nich objeví lokalizované do češtiny. Google na jednotlivých službách neustále pracuje a přibližuje je tak stále většímu počtu lidí. Pro začátek se společně podíváme na Skupiny.

Diskusní skupiny

Historie skupin je poměrně dlouhá. Než si ale o ní něco povíme, pojďme se na úvod podívat, co že to ty Skupiny vlastně jsou? Odpověď na tuto otázku vezmu z trošku jiného směru. Pomocí Internetu můžete komunikovat s dalšími lidmi nejrůznějšími způsoby. Pomocí e-mailu, chatu (komunikace online v reálném čase) nebo v rámci tzv. *diskusních skupin*. Taková komunikace může probíhat dvěma způsoby. Uživatelé si mohou vyměňovat informace nebo vzkazy na speciálních stránkách anebo v rámci e-mailové skupiny. Diskuse probíhá vždy na nějaké konkrétní téma, přičemž může být dále hierarchicky členěná. Google Skupiny „skladuje“ jednotlivá témata, příspěvky a odpovědi. Přispívat do skupin můžete oběma výše uvedenými způsoby, buď přímo přes internetové stránky Skupin, anebo prostřednictvím e-mailu.

Největší internetovou diskusí je síť Usenet, která byla založena již v roce 1979. Google nabízí možnost procházet a prohledávat diskuse v rámci tohoto systému.

Hierarchie Usenet se skládá z nejrůznějších témat – od počítačů, fotografování, kultury, sportu až třeba po náboženství. Jméno každé diskuse je tvořeno jejím námětem. Jak jsem napsal výše, systém Usenet všechny diskuse zastřešuje a třídí je podle zaměření. Samotná jména skupin bývají logicky tříděna a zařazena do hlavních oblastí, dále do podoblastí a tak dále. Jméno skupiny může vypadat takto:

rec.food.recipes

Jednotlivé oblasti a podoblasti bývají v názvu odděleny tečkou. Tato kniha je primárně zaměřená na Google, a tak nebudu zabíhat do detailního popisu struktury Usenet. Jen pro vysvětlení rec znamená, že téma má souvislost s rekreací (od anglického slova „Recreation“) a může se týkat sportu, hobby, her atd. Food specifikuje, že se bude jednat o diskusi na téma jídlo a nakonec recipes určí, že řeč bude o receptech.

Usenet à la Google – Skupiny Google

Skupiny Google obsahují archiv všech diskusí na Usenet od roku 1981. Vyhledávat můžete v rámci všech příspěvků od těch nejstarších až po ty nejnovější. Google Groups obsahují více než 800 milionů příspěvků a toto číslo samozřejmě dále roste. Pojďme se společně podívat na titulní stránku Skupin. Ukazuje ji obrázek 4.1.

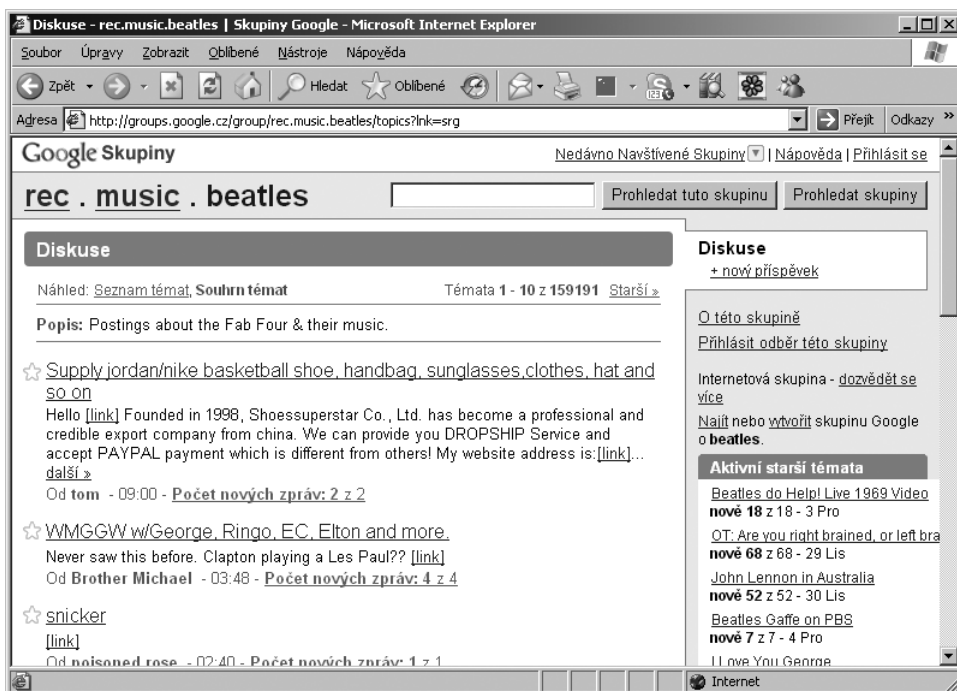
Obrázek 4.1: Titulní stránka Skupiny Google

Ke Skupinám můžete přistupovat dvojím způsobem: buď je můžete sami procházet podle témat, anebo v nich přímo vyhledávat pomocí Googlu. Začneme tou první možností.

Procházíme skupiny

Procházení diskusních skupin je velmi jednoduché. Na titulní stránce Skupiny Google klepnete na hlavní téma, které vás zajímá. Dále pokračujete výběrem podtématu, podpodtématu atd., až se dostanete k nějaké konkrétní diskusi, kde můžete číst jednotlivé příspěvky. Abyste získali konkrétní představu takového členění, udělejme si jednu takovou menší procházku službou Skupiny. Vyzkoušejme si následující postup:

1. Na titulní stránce Skupiny Google (*groups.google.cz*) klepnete na odkaz Skupiny pro umění a zábavu.
2. Dále pod položkou Jazyk klepnete na odkaz Angličtina.
3. Na další stránce klepnete pod položkou Téma na odkaz Hudba. Jen pro kontrolu, nyní byste se měli nacházet zde: Všechny skupiny > Jazyk: Angličtina > Téma: Umění a zábava - Hudba.
4. Nakonec klepnete na skupinu *rec.music.beatles*.

Obrázek 4.2: Povídejme si třeba o Beatles

Nyní si můžete snadno pročitat jednotlivé příspěvky. Jenže ouha, pokud neumíme anglicky, tak si v této diskusní skupině moc nepopovídáme (viz obrázek 4.2). Pojďme se tedy ještě porozhlédnout po českých diskusních skupinách:

1. Vraťme se na titulní stránku Skupin (odkudkoli se na ni vrátíte jednoduše klepnutím na logo skupin v levém horním rohu stránky).
2. Na titulní stránce Skupiny Google klepněte tentokrát nejdříve na odkaz Zobrazit všechny skupiny v jazyce: Čeština.
3. Pokračujme klepnutím na Počítače a dále Grafika.
4. Nakonec si vyberme už konkrétní skupinu (třeba Digitální fotografie). Teď si můžeme opět pročíst jednotlivé příspěvky.

Tato metoda není špatná, procházením skupin si můžete snadno vybrat takovou, která obsahuje pro vás jakkoli užitečné informace. Na problém byste ale mohli narazit u rozsáhlých diskusních skupin. Procházet jednotlivé příspěvky by mohlo být celkem nepohodlné, a tak si ukažme druhou cestu k informacím, a to vyhledávání v rámci Skupin.

Hledáme v diskusních skupinách

Vyhledávání v diskusních skupinách se od vyhledávání v rámci webu nikterak výrazně neliší. Zadáte hledané heslo a jednoduše jej dáte **Hledat**. Na obrázku 4.3 si můžete prohlédnout, jak vypadají výsledky vyhledávání hesla:

Travel

(cestování). V horní části stránky nám Google nabízí celé skupiny zaměřené na cestování a pod nimi už jednotlivé příspěvky.

Možnost vyhledávání se samozřejmě netýká jen anglických skupin. Zkuste vyhledat například heslo:

fffilm

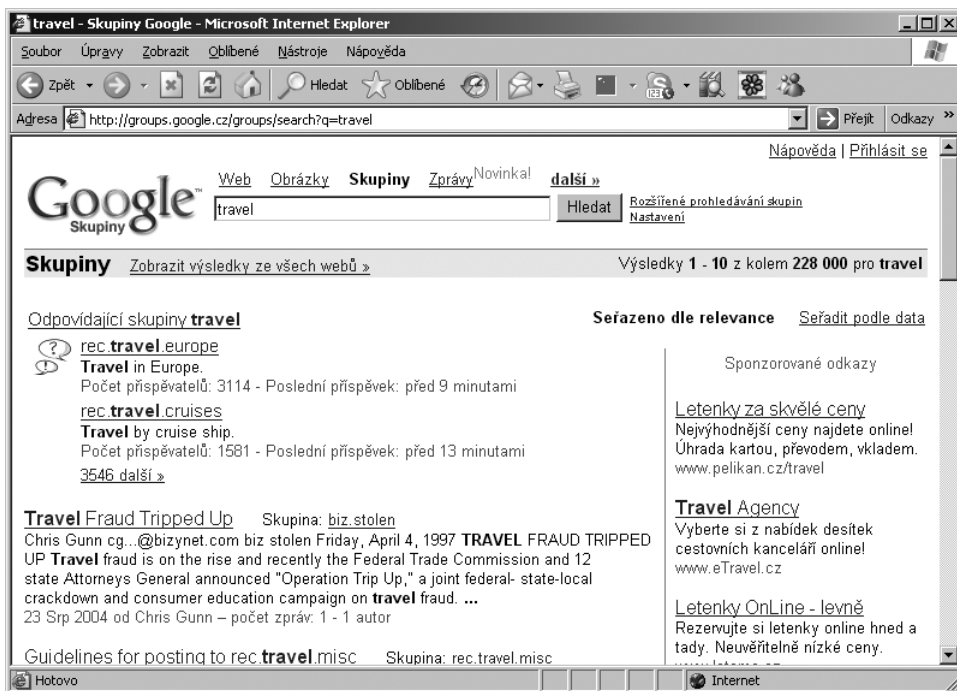
Google nalezne nejen skupinu, ale zobrazí vám i jednotlivé příspěvky.

Na upřesnění vyhledávání v rámci skupin můžete také použít speciální syntaxe. První z nich je `group:`. Touto syntaxí jednoduše omezíte vyhledávání na určitou diskusní skupinu. Druhou syntaxí, která pro vás bude nová, je `author:`. Tou zase můžete upřesnit autora hledaného příspěvku. Níže jsem uvedl několik příkladů pro názornější představu o použití těchto syntaxí.

`group:rec.animals.wildlife`

`author:frodo`

Na vyhledávání můžete použít také speciální formulář **Rozšířené prohledávání skupin**. Zde stojí za povšimnutí hlavně položka **Datum zpráv** pro upřesnění data, kdy byl příspěvek zadán.

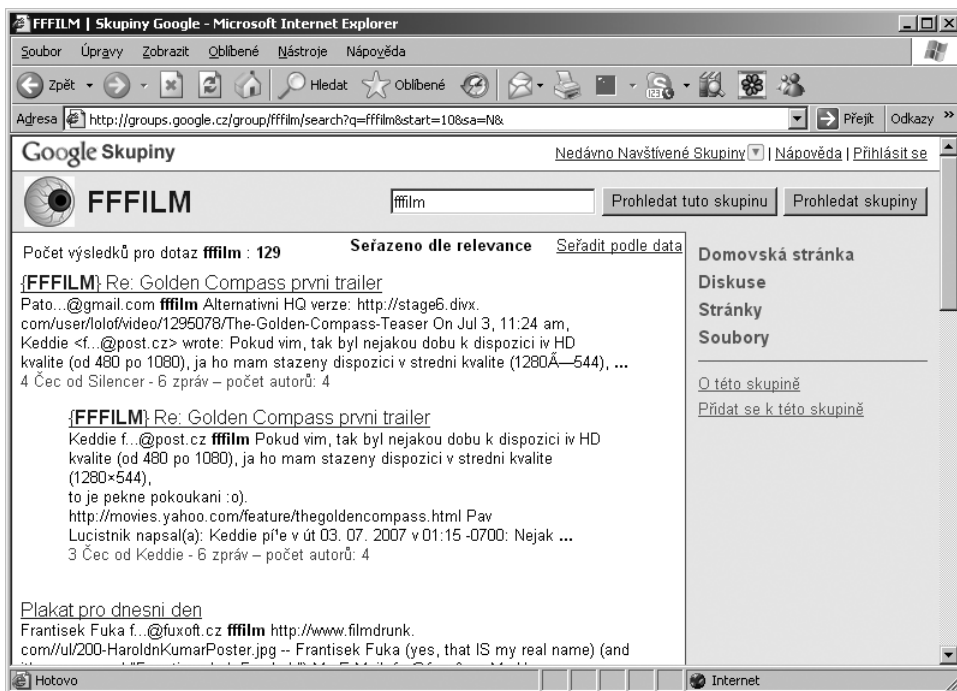

Obrázek 4.3: Nalezené výsledky vyhledávání slova Travel

Jak jsme si řekli, jednotlivé diskuse můžete buď ručně procházet, nebo pomocí Googlu prohledávat. Ať již použijete kteroukoli metodu, tak jednotlivé výsledky můžete libovolně pročitat. Ovšem pozor, ne všechny diskuse jsou veřejně přístupné a pro vstup do nich je nutné se přihlásit. Pokud chcete do jednotlivých diskusí vkládat příspěvky, obdobně musíte být přihlášení. Pro vkládání příspěvků se stačí přihlásit pomocí účtu Googlu. Ten si založíte například při vytváření e-mailové schránky u Gmail, o kterém budeme hovořit v kapitole *Elektronická pošta Gmail*. Jak vypadá pročitání konkrétní diskuse, ukazuje obrázek 4.4.

Adresář

Další službou, kterou si budeme popisovat v této kapitole, je Adresář. Google v tuto chvíli indexuje něco přes 4 miliardy stránek. Hledání informací v takovémto obrovském množství stránek nemusí být zcela jednoduché a srozumitelné pro všechny uživatele. Nebo zkrátka nevíte, jakou přesnou informaci chcete nalézt. Můžete třeba hledat nějakou konkrétní osobu na Internetu (samozřejmě určitým způsobem všeobecně známou), ale neznáte kupříkladu přesně její jméno. V takovémto případě byste raději využili služeb nějakého *katalogu*; to znamená, že byste chtěli najít požadované informace procházením hierarchicky seřazených kategorií (obdobně jako na českém Seznamu, Atlasu apod.).

Obrázek 4.4: Prohlížíme konkrétní diskusi

Google je sice primárně vyhledávač, nicméně to neznamená, že by ignoroval i takovéto uživatele. Proto nabízí službu Adresář (Directory). Na něj můžete přejít dvěma způsoby:

- ◆ jednak přes adresu <http://www.google.cz/dirbp>,
- ◆ anebo klepnutím na odkaz **Adresář** na titulní stránce Googlu (doporučil bych spíše druhou možnost – konkrétní adresy jednotlivých služeb se čas od času mění).

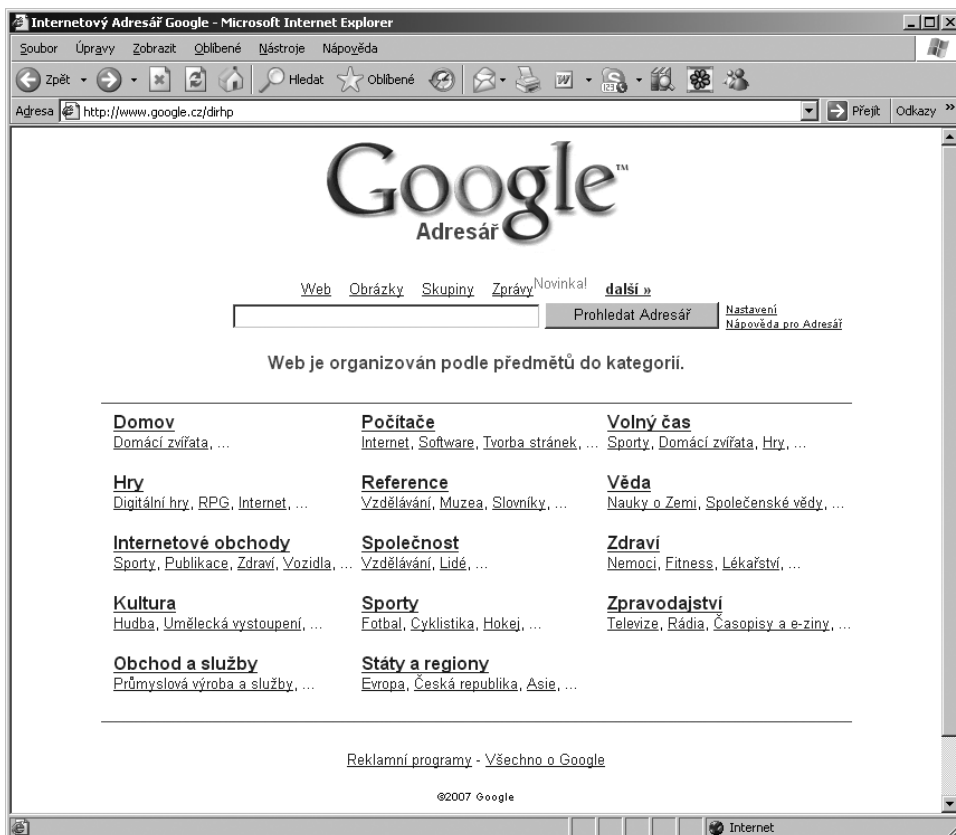
Jak služba Adresář vypadá, ukazuje obrázek 4.5.

Práce s Adresářem je skutečně jednoduchá. Pokud používáte stránky Seznamu nebo jakéhokoli jiného *katalogu*, nebude vám práce s ním dělat sebemenší problém. Pro pořádek ale uvedu základy práce s *katalogem* na jednoduchém příkladu.

Procházíme Adresář

Zajímá mě kupříkladu informace o kvalitě a výšce sněhové pokrývky na českých horách. I když některé české internetové portály tyto informace nabízejí (například Atlas), tak přece jen hledám komplexnější informace. Začnu tedy Adresář procházet:

1. Na titulní stránce Google Adresář klepněte na odkaz **Sporty**.
2. Dále klepněte na odkaz **Lyžování**.

Obrázek 4.5: Titulní stránka Adresáře

3. Vyberte si konkrétní stránku (já použil například odkaz **Vše o lyžování** – www.lyzovani.cz).

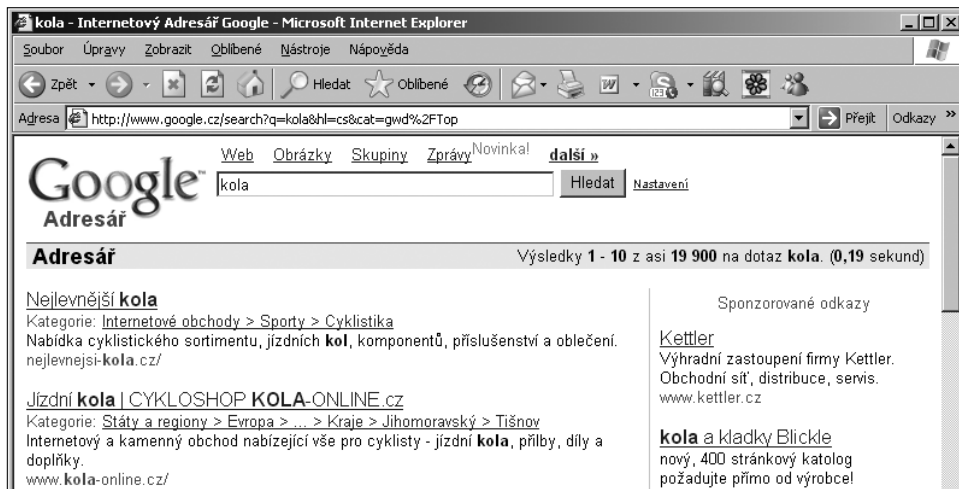
Jednotlivé odkazy nejsou seřazeny podle abecedy, nýbrž podle tzv. *Page-Rank*. To je jakési hodnocení kvality odkazu. Ta bývá posuzována podle několika kritérií, přičemž nejdůležitějším z nich je návštěvnost dané stránky.

Pokud byste chtěli mít nabízené odkazy seřazeny abecedně, stačí klepnout na odkaz **View in alphabetical order** (zobrazit v abecedním pořadí). Naopak pokud byste se chtěli vrátit na původní zobrazení (pořadí odkazů seřazené podle kvality), klepněte na odkaz **View in Google PageRank order**. Také jste si určitě všimli, že Google kromě obsahu konkrétní kategorie zobrazil celou cestu. V případě námi zvoleného lyžování vypadá takto: **World > Česky > Sporty > Zimní sporty > Lyžování**. Pro procházení Adresáře není nutné si přesně pamatovat celou cestu. Stačí vždy jen jednoduše klepnout na tu kategorii, která vás zaujme. Zobrazení celé cesty má tedy spíše informativní charakter.

Obrázek 4.6: Odkazy nabízené v sekci Lyžování

V rámci Adresáře je také možné vyhledávat. Do vyhledávacího políčka stačí zadat hledaný výraz a potvrdit jednoduše klávesou **Enter**. Google vám vrátí výsledky s tím rozdílem, že u každého výsledku bude uvedena ještě kategorie, do níž je daný odkaz zařazen. Tak máte možnost si buď jednoduše vybrat kterýkoli z výsledků, anebo naopak přejít na celou kategorii a až v ní si vybrat některý z nabízených odkazů.

Obrázek 4.7: Výsledky vyhledávání v rámci služby Adresář

Google Books

Google Books (někdy označovaná také jako Google Book Search) je služba zaměřená na knihy. Pomocí Googlu si v nich můžete číst, vyhledávat, zjistit, kde se dají koupit, případně půjčit. Rozhraní této služby je k dispozici v českém jazyce (jedná se o novinku). A jak přesně Google Books funguje?

Jak jsem již popsal stručně výše, Google Book Search umožňuje prohledávat knihy a funguje velmi podobně jako jiné tematicky zaměřené vyhledávací služby od Googlu (například Obrázky). Google vyhledá vámi zadané heslo a podle něj zobrazí jednak knihy, v jejichž názvu se hledané výrazy vyskytují, a následně také knihy, kde se hledané slovo nebo hledaná slova nacházejí v obsahu.

Před samotným vyhledáváním je nicméně dobré zmínit ještě jednu věc. Pokud Pomocí Google Books naleznete pro vás zajímavou knihu a následně si ji objednáte či půjčíte přes nabízené odkazy, Google za takto objednané knihy nedostává žádné peníze. Jediným zdrojem příjmů je jako v případě ostatních vyhledávacích služeb reklama, která se vám může objevit v podobě maximálně dvou Placených odkazů. To je velmi přijatelná cena za možnost vyhledávání v rámci „tištěných“ knih.

Hledáme v rámci Google Books

Nejdříve si vyzkoušíme jednoduché vyhledávání, na jehož výsledcích si popíšeme nalezené výsledky:

1. Přejdeme na titulní stránku Google Books zadáním adresy *books.google.cz*.
2. Do vyhledávacího pole zadejme *hobbit* (můžete zadat i český ekvivalent *hobit*; já použil anglický pro získání většího počtu výsledků).
3. Potvrdíme klávesou **Enter** případně klepnutím na tlačítko **Vyhledávat knihy**.

Výsledky ukazují obrázek 4.8. a skládají se z několika informací:

- ◆ *Titulek*: název knihy.
- ◆ *Stručné informace o knize*: Pod titulkem nalezneme základní informace o knize, jako je autor, žánr, datum vydání a počet stran knihy. Ale pozor, ne vždy jsou všechny tyto informace k dispozici. V tom případě by Google zobrazil pouze některé.
- ◆ *Typ zobrazení*: Ne všechny knihy jsou pomocí Google Books k dispozici celé. Google samozřejmě musí respektovat autorské právo. Z toho důvodu Google nabízí několik typů zobrazení:

Úplné zobrazení: pokud se na knihu již neváží autorská práva, případně jejich vlastník dá knihu volně k dispozici, můžete si zobrazit její kompletní obsah. Podobně pokud se jedná o knihu či dokument veřejného charakteru, je volně dostupná. V takovém případě můžete v knize libovolně číst, ale také si ji jako soubor PDF uložit na počítač nebo vytisknout.

Omezený náhled: v případě, že autor popřípadě vydavatel má zájem spolupracovat s Googlem a nabídnout alespoň vzorek z knihy k dispozici, přihlásí se do tzv. Partnerského programu. Google pak zobrazuje knihy od daného vydavatele či autora v omezeném zobrazení – k dispozici je několik stránek (kapitol), v rámci kterých samozřejmě funguje také vyhledávání.

Zobrazení fragmentů: jak napovídá název zobrazení, tentokrát nám Google nabídne jen malý kousek textu. Když si vyberete výsledek, který je označený jako Zobrazení fragmentů, naleznete informace o knize a autorovi, dále tzv. *klíčová slova*, která souvisejí s knihou; ukázkou z obsahu a další související informace (názvy několika kapitol, recenze na knihu, odkazy na knihy s podobným zaměřením apod.). Pokud byste se rozhodli prohledávat takto zobrazenou knihu, tak jako výsledky dostanete vždy tzv. *fragmenty*, tedy krátké úryvky z textu s vyznačeným hledaným výrazem. V neposlední řadě jsou na pravé straně nabídnuty odkazy kde si můžete knihu koupit případně objednat. V tuto chvíli je podpora českého trhu minimální, ale v budoucnu se počítá i s tímto rozšířením (v nedávné době se stalo jedním z partnerů například vydavatelství Computer Press).

Obrázek 4.8: Výsledky vyhledávání v knihách

Náhled není k dispozici: pokud si autor knihy nepřál ani zobrazení krátkých úryvků z knihy, případně k ní nebyly další informace dostupné, zobrazí pouze základní informace o knize, jako je název, autor nebo kde si lze knihu koupit či půjčit.

Podle typu zobrazení Google nabízí také další odkazy, jako je **Obsah** (odkaz na obsah knihy) nebo **O této knize**. Obsah je dostupný ale jen u zobrazení Úplné zobrazení a Omezený náhled.

- ◆ *Další vydání:* odkaz, který se nachází dole u každého výsledku, vám umožní si zobrazit všechna vydání konkrétní edice knihy.
- ◆ *Obálka:* Pokud je k dispozici, zobrazí Google náhled na obálku knihy.

Nyní si stačí vybrat knihu, kterou si chcete „prohlédnout“, a klepnout na ni. Před samotným výběrem odkazu je ale možné si vybrat, jaké knihy se mají z výsledků zobrazit. Snadno tak lze dopředu ovlivnit, jestli budou ve výsledcích jen knihy v Úplném zobrazení (tedy k dispozici celé) nebo naopak všechny. Postupujte se mnou:

1. Do vyhledávacího pole v Google Books zadejme snake (anglicky had).
2. Potvrdíme klávesou **Enter**, případně klepnutím na tlačítko **Vyhledávat knihy**.
3. Nad výsledky nyní můžeme zvolit, zdali chceme **Všechny knihy**, **Omezený náhled** nebo zmiňované **Úplné zobrazení**.
4. Z nabízených možností klepneme na volbu **Úplné zobrazení**.

Když klepnete na jednu z možností, Google vyfiltruje výsledky podle vaší volby. Pojďme ale již přejít k samotným knihám – podívejme se na jednotlivé výsledky.

Výsledky vyhledávání – zobrazte si knihu (Úplné zobrazení)

1. Do vyhledávacího pole v Google Books zadejme text památky.
2. Potvrdíme klávesou **Enter**, případně klepnutím na tlačítko **Vyhledávat knihy**.
3. Z nalezených výsledků vyberme možnost **Úplné zobrazení**.
4. Z vyfiltrovaných knih si vyberte kteroukoli se zobrazenou obálkou (já si vybral například „Archiv český: čili, Staré písemné památky české i moravské, sebrané z archivů domácích i cizích“).

A je to! Prohlédneme si knihu v češtině. Pravda, v případě mé volby ve staročeštině, a některé kapitoly jsou dokonce i latinsky. Ale máme knihu.

Podobně jako u dalších služeb Googlu, i Books teprve pronikají na český trh (služba byla „počeštěna“ skutečně nedávno). S lokalizací ale půjde ruku v ruce i rozšíření nabídky knižních titulů v češtině. Pojďme si nyní popsat zobrazený výsledek našeho hledání:

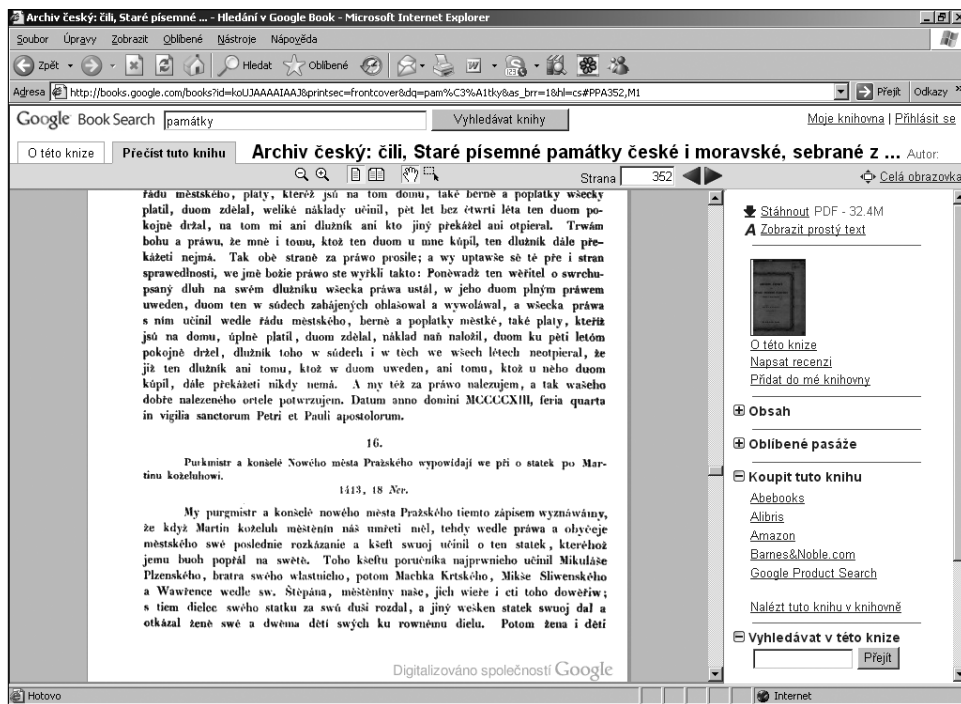
- ◆ Základní navigace a zobrazení knihy: po knize se můžete pohybovat několika způsoby. Nejintuitivnějším z nich je přesunout kurzor myši nad zobrazenou

stránku knihy, stisknout a držet levé tlačítko a pohnout myší nahoru nebo dolů (případně pomocí kolečka myši). Dalšími možnostmi jsou použití modrých šipek v záhlaví prohlížeče Další strana a Předchozí strana, případně zadáním čísla stránky do políčka Strana. Pohled na text si můžete změnit přes tlačítka Oddálit a Přiblížit. Lze si také zobrazit třeba 2 stránky najednou. K tomu slouží volba Dvě strany. Zpět se vrátíte přes tlačítko Jedna strana.

Poznámka: Pokud jste někdy pracovali s jakýmkoli prohlížečem elektronických dokumentů, jako je například Adobe Acrobat Reader, tak pro vás práce s prohlížečem Google Books nebude žádným problémem, protože ovládání celého rozhraní je podobné.

- ◆ *Hledání v rámci knihy:* Nyní se přesuňme do pravého panelu vedle knihy s celou řadou dalších možností. Zde se ve spodní polovině nachází část **Vyhledávat v této knize**. Pokud jste pomocí prvotního vyhledávání našli knihu, která vás zaujala, a nyní chcete v rámci ní hledat konkrétní informace, slouží k tomu právě toto políčko. Stačí jen jednoduše zadat hledaný výraz a potvrdit buď klávesou **Enter**, nebo klepnutím na tlačítko **Přejít**.
- ◆ *Další možnosti zobrazení:* Tuto část jsem chtěl původně nazvat Troubleshooting, ale nenapadl mě lepší český ekvivalent než vychytávání problémů. A tím se teď budeme skutečně zabývat. Je možné, že máte nainstalovaný starší operační systém a knihy se vám nezobrazují dobře (pokud jsou ovšem na knihách klasické typografické vady, tak za ty může spíš zub času). V takovýchto případech je dobré si přepnout zobrazení. Zde existují dvě možnosti. První z nich je přepnutí se do zobrazení strohého textu přes odkaz **Zobrazit prostý text**. Zpět do zobrazení naskenovaných stránek se vrátíte přes **Zobrazit obrázky stránky**. Tato druhá volba technicky znamená, že si právě prohlížíte soubor ve formátu PDF (Portable Document Format od společnosti Adobe). Jiný způsob, jak zjednodušit počítači zobrazení knihy, je použít odkaz **Základní režim HTML**, který přepne Books do zobrazení vytvořeného pouze pomocí jazyka HTML. Zpět se vrátíte klepnutím na odkaz **Standardní režim**.
- ◆ *Pokročilé ovládání:* Co dalšího nám ještě Books v Úplném zobrazení nabízí? Pojdme si stručně popsat ostatní funkce, které jsem do této chvíle ještě nezmínil. Postupujeme odshora:
 - ◆ **Celá obrazovka** – přepne zobrazení knihy přes celou obrazovku. Zpět se vrátíte přes odkaz **Ukončit režim celé obrazovky**.
 - ◆ **Stáhnout** – pomocí tohoto odkazu si můžete knihu v podobě souboru PDF stáhnout do svého počítače.
 - ◆ **O této knize** – zobrazí souhrnné informace o knize. Tento odkaz najdete v podobě záložky i zcela nalevo. Zpět na knihu se vrátíte klepnutím na záložku **Přečíst tuto knihu**.
 - ◆ **Napsat recenzi** – pokud máte účet Google, můžete se pomocí něj přihlásit a napsat recenzi na knihu (o účtech Google si povíme v kapitole o Gmailu).

Obrázek 4.9: Prohlížíme si knihu v plném zobrazení Úplné zobrazení

- ◆ **Přidat do mé knihovny** – k této funkci musíte mít rovněž k dispozici účet Google. Pak si můžete založit vlastní knihovnu, tedy umístit si do ní odkazy na knihy, které vás zaujaly. V knihovně je pak máte kdykoli snadno dostupné.
- ◆ **Obsah** – klepnutím na tento odkaz rozbalíte obsah knihy, případně můžete přejít již na konkrétní části (kapitoly). Všechny rozbalovací části se dají jednoduše sbalit klepnutím na znaménko minus.
- ◆ **Oblíbené pasáže** – pomocí této části můžete přejít na některé významné pasáže v knize.
- ◆ **Koupit tuto knihu** – zde naleznete odkazy na zpravidla internetové obchody, kde si můžete knihu koupit. V tuto chvíli jsou k dispozici pouze zahraniční obchody, ale v blízké době lze očekávat i první vlašťovky od nás (viz zmíněná spolupráce Googlu s vydavatelstvím Computer Press).
- ◆ **Další vydání** – ukáže vám další vydání knihy.

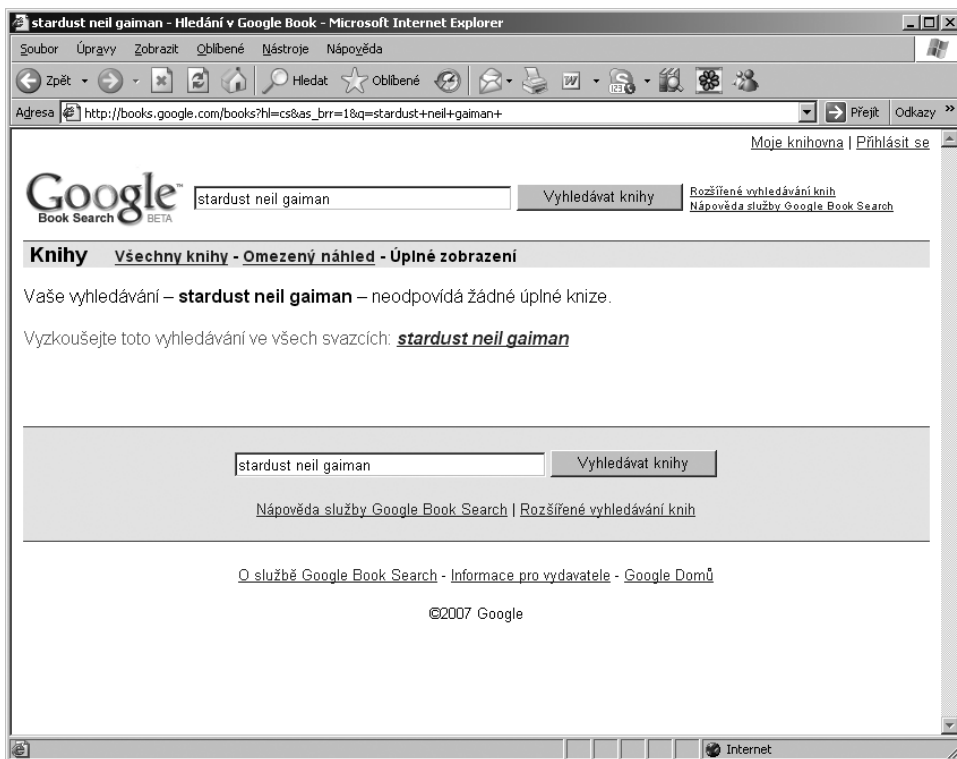
Výše jsme si vypsali všechny možnosti, které máte v případě nalezené knihy v tzv. Úplném zobrazení. Knihy v ostatních zobrazeních nám nabízejí méně možností. Vyhledávání v rámci Books si můžete rovněž upřesnit.

Upřesnění vyhledávání v rámci Google Books

Nejdříve si vyzkoušejme jednoduchý postup:

1. Do vyhledávacího pole v Google Books zadejme text *stardust neil gaiman* (nyní hledáme knihu *Stardust - Hvězdný prach* od Neila Gaimana).
2. Potvrdíme klávesou **Enter**, případně klepnutím na tlačítko **Vyhledávat knihy**.
3. Z nalezených výsledků vyberme možnost Úplné zobrazení.

Ajaj. Tak toto asi neprošlo. Hned dopředu jsme upřesnili vyhledávání – kromě konkrétní knihy jsme hledali i jejího autora. Dodatečnou volbou Úplné zobrazení jsme ale pouze zjistili, že žádné vydání této knihy není volně k dispozici celé. Jak tato zpráva vypadá, ukazuje obrázek 4.10. Zobrazme si tedy znovu všechny nalezené výsledky:

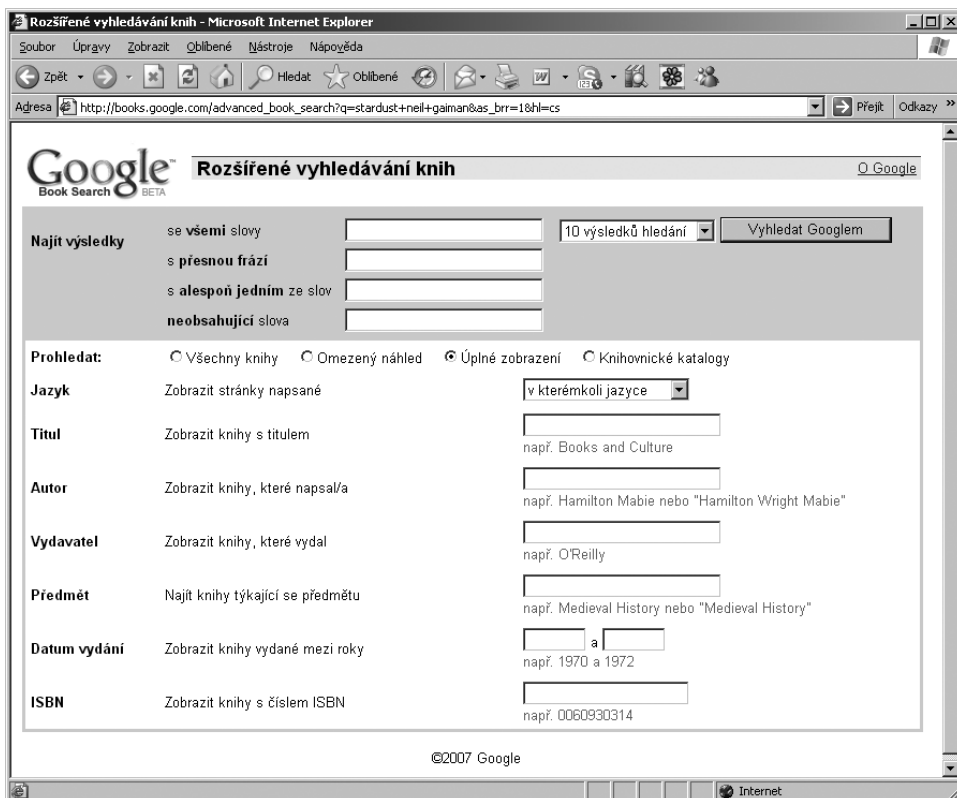

Obrázek 4.10: Ne každá kniha je k dispozici celá

4. Pod polem vyhledávání klepněte na volby **Všechny knihy** nebo **Omezený náhled**, případně na nabízený odkaz vedle textu „Vyzkoušejte toto vyhledávání ve všech svazcích“.

Jako v případě snad všech služeb od Googlu, nabízí nám i Books formulář pro pokročilé vyhledávání. Možná namítnete, k čemu ho ale potřebujeme, když lze jméno autora specifikovat hned vedle názvu knihy. Podívejme se tedy ještě jednou, jaké výsledky jsme dostali. Jsou mezi nimi všechny knihy, které obsahují slova stardust, neil a gaiman, tedy i knihy, které rozebírají dílo Neila Gaimana, apod.

Formulář pro upřesnění vyhledávání získáte, když na titulní straně Google Books klepnete na odkaz **Rozšířené vyhledávání knih**. Formulář si můžete prohlédnout na obrázku 4.11.

Obrázek 4.11: Pokročilé vyhledávání

Co nám nabízí? Ve stručnosti si popíšme některé možnosti:

- ◆ *Najít výsledky:* Modře označená část je naprosto totožná s ostatními službami Google, které nabízejí pokročilé vyhledávání.
- ◆ *Najít výsledky:* Zde si můžete dopředu vybrat, který typ zobrazení vás zajímá.
- ◆ *Titul:* Hledané výrazy musí být obsaženy ve jménu knihy.
- ◆ *Autor:* Vyhledá knihy jen od konkrétního autora.

- ◆ *Vydavatel*: Kým byla kniha vydána.
- ◆ *Datum vydání*: Zde máte možnost upřesnit rok vydání, případně rozmezí.
- ◆ *ISBN* (International Standard Book Number, mezinárodní standardní číslo knihy): Hledat knihy můžete i podle jejich kódu.

Po exkurzi do světa literatury se nyní přesuňme k další službě. U knih ale ještě chvilku zůstaneme, tedy aspoň přeneseně. Čeká nás Scholar.

Scholar

Stůjíte na ramenou obrů; to je podtitul služby Scholar. A i když mluvíme o obrech, ze všech služeb, které si budeme v této knize popisovat, patří podkapitola o Scholar mezi ty menší. Důvodem není to, že by snad tato služba byla pro uživatele nezajímavá, ale její použití je jednak velmi jednoduché, jednak je ve své podstatě velmi podobná Books.

Google má s digitalizací textů velmi dobré zkušenosti. Nejviditelněji je zúročil právě v Books. Ty ovšem nabízejí veškerou dostupnou literaturu. A zde nalézáme oproti Books hlavní rozdíl. Scholar je služba nabízející vyhledávání pouze v rámci odborné literatury.

Shrňme si jednoduše rozdíly ve vyhledávání v rámci jednotlivých služeb. Zajímá mě například problematika kulového blesku (já jsem pro vyhledávání použil raději anglický ekvivalent Ball lightning, protože jsem tak dostal mnohem větší množství informací). Google (přesněji Google Vyhledávání) mi nabídne velké množství odkazů nejrůznější kvality, přičemž zadaná slova hledá i samostatně. Pokud stejný dotaz zadám do Books, dostanu informace jiného druhu. Od knihy zabývající se kulovými blesky přes fantasy až po klasický román. Mě ale zajímají odborné informace. Do třetice zadám dotaz přes Scholar. C je správně – nyní jsem získal odkazy na konkrétní odborné práce.

A jak vypadá hledání a jednotlivé výsledky ve Scholar? To si ukážeme na jednoduchém postupu:

1. Přejdeme na titulní stránku Scholar zadáním adresy *scholar.google.cz*.
2. Do vyhledávacího pole zadejme spektrofotometrie.
3. Potvrdíme klávesou **Enter**, případně klepnutím na tlačítko **Hledat**.

Výsledky z našeho vyhledávání si můžete prohlédnout na obrázku 4.12.

Výsledky jsou seřazené jako u všech služeb Googlu podle *Page Rank* (pro informaci, co to znamená, se stačí mrknout do kapitoly o Adresáři). Jednotlivé výsledky jsou buď tzv. citace, nebo klasické odkazy na konkrétní originální články. U každého z nich můžete nalézt také následující pododkazy:

- ◆ *Počet citací tohoto článku*: zobrazí všechny související citace (tento odkaz bývá uveden pouze u citací, nikoli u původních článků).

The screenshot shows a Google Scholar search interface. The search term 'spektrofotometrie' is entered in the search box. The results are displayed in a list format. The first result is '3D-spektrofotometrie extragalaktischer Emissionslinienobjekte' by J Schmolli, 2001. The second result is 'UV-Spektrofotometrie in der arzneimittelkontrolle. Neuere arzneistoffe mit benzen-, pyridin-, ...' by J Kracmar, 1967. There are also links for 'Všechny výsledky', 'Hledat pouze výsledky psané česky', and 'Hledání na webu'.

Obrázek 4.12: Hledáme odborné texty

- ◆ *Související články:* zobrazí všechny relevantní články, články i citace s podobnou tematikou či zaměřením.
- ◆ *Zobrazit jako HTML:* pokud je mezi výsledky například soubor ve formátu PDF, umožní vám Scholar si jej prohlédnout i jako klasickou webovou stránku.
- ◆ *Hledání na webu:* Vyhledá titulek dokumentu (odborné práce) spolu s autorem v rámci služby Vyhledávání (tedy pomocí klasického vyhledávání).

Pokud vás zaujme některý z výsledků, stačí na něj jen klepnout a prohlédnete si již konkrétní práci. Scholar byl založen jakožto konkurence některých podobně zaměřených placených služeb. I když zatím nemá tak velké množství odborných informací, nabízí je zcela zdarma a v případě Googlu můžeme očekávat další rozšiřování dostupnosti odborných prací.

Na závěr čtvrté kapitoly u získávání informací ještě zvládneme. Povíme si o specializovaném vyhledávání ve světě počítačů a čísel.

Hledáme specifické informace

Google nabízí nejrůznější služby pro vyhledávání konkrétních věcí. Ukazovali jsme si Vyhledávání, Adresář nebo Books. Jiné nás ještě čekají (například Obrázky). Existují také daleko jednodušší „služby“, přesněji pomocníci. První nám pomohou specifikovat vyhledávání na konkrétní operační systém, případně produkty určitého výrobce.

Hledáme ve světě počítačů

Pokud chci své vyhledávání upřesnit pouze na produkty od společnosti Microsoft, nabízí mi Google specializované rozhraní:

1. Přejdeme na stránku <http://www.google.cz/microsoft.html>.
2. Upravené logo Googlu nám napoví, že se naše vyhledávání bude týkat pouze společnosti Microsoft.
3. Do vyhledávacího pole zadejme dotaz excel hidden game (budeme hledat skrytou hru v Excelu 97: excel skrytá hra).
4. Potvrdíme klávesou **Enter**, případně klepnutím na tlačítko **Google Search**.

A je to. Google provedl vyhledávání pouze v rámci produktů společnosti Microsoft. Samozřejmě při hledání nemusíte použít dotaz obsahující jméno konkrétní aplikace nebo její verze. Vyhledávání bude vždy upřesněno stejným způsobem, i kdyby obsahovalo jen obecná slova. Pro dotaz jsem opět použil anglický výraz pro získání většího množství výsledků (přece jen anglicky mluvících uživatelů Windows je více než českých).

Pomocí speciálních rozhraní nemusíte hledat jen věci okolo Windows a Office (tedy produktů Microsoftu). Co všechno Google nabízí? To si můžete prohlédnout na stránce <http://www.google.cz/options/specialsearches.html>.

Všechny dostupné možnosti ukazuje tabulka 4.1.

Název služby	Zaměření?
U.S. Government	Vyhledávání v rámci stránek o vládě Spojených států (jediná služba zaměřená na jiné téma než počítače)
Linux	Vyhledávání v rámci operačního systému Linux
BSD	Vyhledávání v rámci systému BSD (Berkeley Software Distribution, někdy též označovaného jako Berkeley Unix)
Apple Macintosh	Vyhledávání v rámci operačního systému a programů společnosti Apple
Microsoft	Vyhledávání v rámci operačního systému a programů společnosti Microsoft

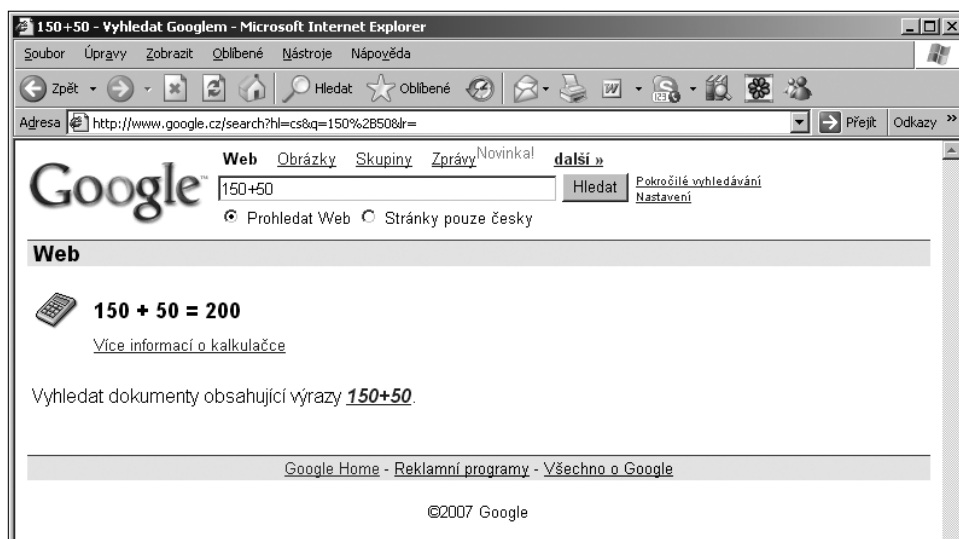
Tabulka 4.1: Druhy specializovaného vyhledávání

Kalkulačka

Ne, nebojte se, nebudeme si ukazovat program Kalkulačka z operačního systému Windows. Ukážeme si, jak jednoduše počítat pomocí Googlu. Možností je opět více, a tak si jednoduše vyzkoušíme první z nich:

1. Zobrazme si titulní stránku Google Vyhledávání *www.google.cz*.
2. Do vyhledávacího políčka napíšeme 150+50.
3. Potvrdíme klávesou **Enter**, případně klepnutím na tlačítko **Vyhledat Googlem**.

Pokud jste počítali se mnou, tak máte stejný výsledek 200, jak ukazuje obrázek 4.13.

Obrázek 4.13: Učíme se počítat

Do Googlu můžete podobně zadat libovolný výpočet, ale je nutné dodržet několik základních pravidel, resp. pro konkrétní typy výpočtů je potřeba je zadat v přesném tvaru. Podrobnosti můžete najít v následující tabulce 4.2:

Operátor	Funkce	Zápis
+	Sčítání	15+130
-	Odečítání	50-10
*	Násobení	3*5
/	Dělení	25/5
^	Mocnina	3^2
% of	Procenta	15% of 26

Tabulka 4.2: Počítáme s Kalkulačkou Google

Kalkulačka je poměrně užitečným pomocníkem, když pracujete s Googlem a ve stejné chvíli si potřebujete něco spočítat. Funkcí je k dispozici daleko více. A libovolné matematické operace je samozřejmě možné libovolně kombinovat. Váš výpočet může vypadat třeba takto:

$$(35 + 22) / 12$$

Google v tomto případě bude postupovat podle matematických pravidel. To znamená, že nejdříve provede součet čísel v závorce a potom až dělení. Možná jste si také všimli, že v tabulce jsem zapisoval čísla a operátory bez mezer a v příkladu se závorkami s mezerami. Obojí je každopádně možné, tedy zapisovat výpočty s mezerami i bez nich.

Může také nastat případ, kdy skutečně potřebujete vyhledat kupříkladu řetězec 1 + 1. Google pamatuje i na tyto případy, a proto pod každým výpočtem pro jistotu nabízí i tuto možnost. Stačí jen klepnout na odkaz v podobě výpočtu vedle textu „Vyhledat dokumenty obsahující výrazy“.

Tip: Zaujala vás Kalkulačka a chcete se o ní dozvědět více? Pak použijte odkaz: <http://www.google.cz/help/calculator.html>. Nicméně jak vás autoři Kalkulačky upozorní, ani v nápovědě není uvedeno úplně vše. Důvodem je, že nám ponechávají prostor pro vlastní zkoumání a experimenty. Můžete například vyzkoušet, co se stane, když zadáte 100 EUR in CZK.

Google nabízí ještě další možnosti, jak se dobrat ke specifickému druhu informací. Kdybych je zde měl všechny zmínit, tak by tato kniha musela být alespoň 3krát tlustší. A tím bych vám sebral veškerou radost z objevování nových možností. A samozřejmě nesmíme ani opomenout, že doslova každým dnem vznikají další užitečné služby.

A teď se již vrhněme na slibované obrázky, videa a multimédia obecně.